

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Cob/41/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117254340
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:6117254340.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: Mgr. Michal Novotný ako predseda senátu a JUDr. Božena Husárová a JUDr. Róbert Foltán ako členovia senátu v sporovej veci žalobcu: IHT, s.r.o., IČO: 31 441 106, Mlynská 10/10, Piešťany, zastúpeného: JUDr. Martin Benický, advokát, Bratislava, proti žalovanému: EKOM PLUS s.r.o., IČO: 36 236 403, Kračanská cesta 785/41, Dunajská Streda, zastúpenému: STANO a partneri, s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, o 12.524,40 € s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 19 Cb 19/2018-214 zo 6. septembra 2018 takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok sa v zamietavej časti potvrdzuje.
- II. Žalovaný má právo voči žalobcovi na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 2.544 € s 8 % ročným úrokom z omeškania od 27. júla 2017 ako bezdôvodné obohatenie získané užívaním určitého motorového vozidla do 30. novembra 2016, II. zamietol žalobu čo do zaplatenia 9.980,40 € s rovnakým úrokom z omeškania z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie tohto vozidla po 30. novembri 2016, ako aj za užívanie pripojenej radlice, a II. priznal žalovanému náhradu trov konania.

2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za dokázaný tento skutkový stav:

3. Na základe leasingovej zmluvy s ČSOB Leasing, a.s., bola spoločnosť RED STAR LOGISTICS, s.r.o., od 30. októbra 2014 leasingovou nájomníčkou motorového vozidla - sypača Scania R420 CBx6, EČV: PN-954BX, na ktorom bola pripevnená čelná radlica. Zmluvou z 1. apríla 2016 táto spoločnosť prenajala toto vozidlo žalobcovi do 26. novembra 2017 s tým, že žalobca bol oprávnený prenajímať ho tretej osobe. Vozidlo bolo po celý čas umiestnené v mieste údržby. Dňa 8. novembra 2016 žalovaný ako nájomca uzavrel na toto vozidlo nájomnú zmluvu so spoločnosťou LUCAS-Stav s.r.o., na obdobie od 15. novembra 2016 do 31. marca 2017, ktorá mu ho 15. novembra 2016 až odovzdala. Na základe žiadosti RED STAR LOGISTICS, s.r.o., z 15. októbra 2016 bola 30. novembra 2016 podpísaná dohoda, ktorou spoločnosť LUCAS-Stav s.r.o. so súhlasom ČSOB Leasing, a.s., vstúpila do práv a povinností leasingového nájomcu namiesto spoločnosti RED STAR LOGISTICS, s.r.o., s účinnosťou od tohto dňa. Súd prvej inštancie nepovažoval za dokázanú obvyklú cenu nájmu radlice na vozidle, obvyklú cenu nájmu vozidla v zimnom období ustálil na 212 € denne.

4. Z takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzavrel, že žalobca bol oprávnený užívať vozidlo - sypač na základe zmluvy s leasingovým nájomcom z 1. apríla 2016, ktorú kvalifikoval ako podnájomnú zmluvu a považoval ju za platnú. Medzi žalobcom a žalovaným nebola uzavretá žiadna zmluva, ktorá by umožňovala žalovanému užívať toto motorové vozidlo, napriek tomu ho žalovaný od 15.

novembra 2016 užíval. Tým získal na úkor žalobcu bezdôvodné obohatenie podľa § 451 Občianskeho zákonníka, ktoré mu bol podľa § 456 vydať, a to v podobe peňažnej náhrady podľa § 458 Obč. zák. v sume 212 €. Bezodôvodne ho však užíval len do 30. novembra 2016, kedy došlo dohodou o zmene leasingovej zmluvy k prevodu užívacieho práva z RED STAR LOGISTICS s.r.o. na LUCAS-Stav s.r.o. Žalobca teda od tohto dňa stratil užívacie právo k vozidlu, nadobudla ho táto spoločnosť, s ktorou mal žalovaný už od 8. novembra 2016 uzavretú zmluvu, ktorá ho na takéto užívanie oprávňovala. Žalovaný užíval spolu s motorovým vozidlom aj radlicu, nebola však dokázaná obvyklá odplata za toto užívanie na účely § 458 Obč. zák.

5. Včas podaným odvolaním sa žalobca domáha zrušenia zamietajúcej časti tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Namietol, že zistený skutkový stav neobstoí, pretože tu je nový dôkaz - list ČSOB Leasing, a.s., z 10. októbra 2018. Tento list potvrdzuje, že k podpísaniu dohody o zmene leasingovej zmluvy mohlo dôjsť najskôr 16. decembra 2016, navyše k zmene držiteľa vozidla v osvedčení o evidencii došlo až 3. januára 2017. Súd prvej inštancie vychádzal z mylného skoršieho potvrdenia ČSOB Leasing, a.s., že k tomuto podpisu došlo 30. novembra 2016. Žalobca sa o tomto potvrdení dozvedel až na poslednom pojednávaní, nemal teda priestor predložiť nové potvrdenie do skončenia dokazovania. Dohoda o zmene leasingu nadobúdala účinnosť až podpisom, teda najskôr 16. decembra 2016. Navyše, ešte 5. decembra 2016 bola na vozidle vykonaná oprava na účet RED STAR LOGISTICS s.r.o. Všetky tvrdenia žalovaného o tom, že k podpisu došlo 30. novembra 2016, sú tak zavádzajúce.

6. Žalovaný vo vyjadrení navrhol odvolanie zamietnuť. Žalobca mohol potvrdenie ČSOB Leasing, a. s., predložiť pred skončením dokazovania, navyše toto potvrdenie dokazuje len to, že ČSOB Leasing, a.s., nemala pred 15. decembrom 2016 k dispozícii podpísanú dohodu s úradne osvedčeným podpisom. Nové vyjadrenie pritom nie je presvedčivé. Žalovaný preukázal, že predmet leasingu užíval už pred 30. novembrom 2016. Žalobca si svoj podpis overil až 27. decembra 2016, čo ale neznamená, že k podpisu došlo v tento deň. Žalovaný zopakoval svoj záver o nedostatku aktívnej a pasívnej legitímácie, medzi žalobcom a RED STAR LOGISTICS s.r.o. nikdy neexistoval reálny nájomný vzťah. Žalovaný užíval vozidlo na základe zmluvy s LUCAS-Stav, s.r.o., ktorá mu ho aj riadne odovzdala a ktorej aj hradil nájom. RED STAR LOGISTICS s.r.o. prenechala toto vozidlo do užívania aj spoločnosti LUCAS-Stav, s.r.o., o čom žalobca musel vedieť, keďže má toho istého konateľa ako RED STAR LOGISTICS, s.r.o. LUCAS-Stav s.r.o. pritom vozidlo užíval ešte pred 30. novembrom 2016 preto, lebo za RED STAR LOGISTICS, s.r.o., platila leasingové splátky. Žalobca je predĺženou spoločnosťou, voči ktorému je vedené množstvo konaní.

7. Žalobca v odvolacej replike a žalovaný v odvolacej duplike v podstate zotrvali na svojich skorších stanoviskách, žalobca bližšie odôvodnil, prečo nemohol potvrdenie ČSOB Leasing, a.s., predložiť skôr.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací na prejednanie veci nariadil odvolacie pojednávanie (§ 385 ods. 2 C. s. p.), pretože považoval za potrebné zopakovať dokazovanie a dať stranám priestor vyjadriť sa k svojmu predbežnému právnomu názoru, ktorý je odlišný od názoru súdu prvej inštancie (§ 382 C. s. p.). Na pojednávaní žalobca navrhol doplniť dokazovanie cenníkom prenájmov radlice, okrem toho zotrval na závere o pasívnej legitímácii žalovaného. Odvolací súd na pojednávaní zopakoval dokazovanie listinným dôkazom: protokol o odovzdaní a prevzatí predmetu k zmluve o zmene subjektu v zmluve č. LZF/14/80430 (č. I. 64) a zistil skutkový stav zhodný so súdom prvej inštancie opísaný v ods. 3 tohto rozsudku (okrem otázky dátumu podpisu dohody o zmene leasingu).

9. Odvolací súd potom na základe výsledkov odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 379 C. s. p.), ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie. Po jeho preskúmaní v medziach odvolacích dôvodov (§ 380 C. s. p.), dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

10. Súdom prvej inštancie bol zistený a pre odvolací súd je podľa § 383 C. s. p. záväzný skutkový stav reprodukovaný v odsekoch 3 a 4 tohto rozsudku. Skutkový stav takto zistený súdom prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti v súlade s § 191 C. s. p. Jednotlivé skutkové zistenia sú v podstate len reprodukciou medzi stranami nesporných skutočností a listinných dôkazov, proti ktorým strany nevzniesli žiadne námietky.

11. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalobcu, že skutkový záver o tom, že dohoda o zmene leasingovej zmluvy bola podpísaná 30. novembra 2016, z vykonaných dôkazov dostatočne nevyplýva a vyjadrenie CSOB Leasing, a.s., pripojené žalobcom k odvolaniu tieto pochybnosti podporuje. Napriek tomu však odvolací súd nepovažoval za potrebné vykonávať dokazovanie na presné zistenie týchto okolností. Otázka, kedy konkrétne bola podpísaná dohoda o zmene leasingového nájomcu medzi RED STAR LOGISTICS s.r.o. a LUCAS-Stav s.r.o., totiž nie je podstatná vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, čo bude ďalej vysvetlené. Ďalej odvolací súd nevykonával dokazovanie listinami predloženými žalobcom na odvolacom pojednávaní. Žalobca predložil jednak žalobu, ktorú voči spoločnosti RED STAR LOGISTICS s.r.o. podala spoločnosť JO TEAM s.r.o. a ktorej predmetom je zaplatenie ceny opravy, ktorú si RED STAR LOGISTICS s.r.o. Odvolací súd sa však stotožnil s názorom žalovaného, že táto žaloba nie je podstatná pre posúdenie vzťahu žalobcu (ktorým nie je RED STAR LOGISTICS s.r.o.) a žalovaného. Ďalej žalobca predložil cenník prenájmu príslušenstva pre zimnú údržbu - radlice. Podľa § 380 ods. 1 C. s. p. je však odvolací súd viazaný dôvodmi odvolania. Žalobca vo svojom odvolaní nijakým spôsobom nenamietol proti skutkovému záveru súdu prvej inštancie, že z vykonaného dokazovania nebolo možné zistiť obvyklú výšku nájmu tejto radlice. Žalobca sa totiž v odvolaní otázky bezdôvodného obohatenia za užívanie radlice vôbec nevenuje, venuje sa len otázke, kedy bola podpísaná dohoda o zmene subjektu leasingu. Žalobca teda nepredniesol žiadne odvolacie dôvody v tomto smere, takže odvolací súd nemôže vôbec preskúmať skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, že výška obvyklého nájmu radlice nebola dokázaná. Ak sa odvolací súd týmito otázkami nemôže zaoberať, nemá ani zmysel vykonávať v tomto smere dokazovanie, ktoré by navyše zrejme bolo aj neprípustnou novotou v zmysle § 366 v spojení s § 154 C. s. p. (žalobca neobjasnil, prečo nemohol tento cenník predložiť do 16. septembra 2018, kedy súd prvej inštancii na pojednávaní vyhlásil dokazovanie za skončené).

12. Žalobca sa v prerokúvanej veci voči žalovanému domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za to, že žalovaný užíval motorové vozidlo s radlicou na odhňanie snehu v období od 15. novembra do 28. decembra 2016. Podľa § 451 ods. Obč. zák. je ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, povinný obohatenie vydať. Podľa § 456 Obč. zák. sa musí bezdôvodné obohatenie vydať tomu, na čí úkor sa získalo. Judikatúra považuje za jeden zo spôsobov vzniku bezdôvodného obohatenia aj bezdôvodné užívanie cudzej veci (porov. z posledného obdobia napr. uznesenie NS SR sp. zn. 8 Cdo 186/2018). Aktívne legitimovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, v čej majetkovej sfére sa prejavil úbytok majetkových hodnôt, ktorými sa iný obohatil (porov. v tomto smere napr. rozsudok NS SR sp. zn. 4 Obo 72/2008, podobne už Vaněk, J. Neoprávnený majetkový prospěch. Panorama : Praha 1987, s. 10 a 11). Aktívne legitimovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého bezdôvodným užívaním cudzej veci je potom ten, komu patrí užívacie právo k nej, teda komu právny poriadok priraduje právo túto vec užívať.

13. Podľa § 123 Obč. zák. je vlastníkom v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Z citovaného ustanovenia tak predovšetkým vyplýva, že právo na prisvojovanie úžitku určitej veci právo priraduje (priznáva) vlastníkovi veci, keďže právo vec užívať je jednou zo súčastí vlastníckych oprávnení. Neoprávneným užívaním veci inou osobou tak predovšetkým dochádza k zásahu do práva (majetkovej sféry) vlastníka veci. Podľa odvolacieho súdu takéto právo nemôže svedčiť nájomcovi veci. Ak totiž vlastníkom prenajme vec nájomcovi, neznamená to, že naňho prevádza užívacie právo k veci ako súčasť svojho vlastníckeho oprávnenia. Naopak, nájomná zmluva ako záväzkový vzťah medzi prenajímateľom (ktorý ani nemusí byť vlastníkom) a nájomcom zakladá práva a povinnosti len medzi týmito stranami. Povinnosťou prenajímateľa je odovzdať nájomcovi predmet nájmu a strpieť jeho užívanie nájomcom. Obsahom nájomného vzťahu však nie je vstup nájomca do užívacieho práva vlastníka s tými účinkami, že by sa nájomca stal namiesto vlastníka tým, kto je oprávnený si prisvojovať úžitky veci. Naopak, subjektom tohto (užívacieho) práva zostáva naďalej vlastníkom veci, takže neoprávneným užívaním veci sa získava bezdôvodné obohatenie na jeho úkor. V prospech tohto záveru svedčí aj ustanovenie § 130 a 131 Obč. zák., ktoré upravuje povinnosti oprávneného a neoprávneného veriteľa. Z citovaných ustanovení vyplýva, že osobou, ktorou sú oprávnený či neoprávnený držiteľ veci vydať tam uvedené nároky, je zásadne len vlastníkom veci. Osoba, ktorá neoprávnené užíva cudziu vec, môže byť neoprávneným držiteľom, ak nie je dobromyseľná (§ 130 ods. 1 Obč. zák.); v takom prípade je podľa § 131 ods. 1 Obč. zák. povinná vydať úžitky veci vlastníkovi. Ak by sa pripustilo, že v prípade, že takto neoprávnené užívanú vec predtým vlastníkom prenajal inej osobe, by mal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v podobe úžitkov aj tento nájomca, znamenalo by to, že by tento nárok bolo možné voči neoprávnenému držiteľovi uplatniť dvakrát. Konečne, v prospech rovnakého výkladu vedie aj § 673 Obč. zák., podľa ktorého nájomca nemusí platiť nájomné, ak vec (v

určitých prípadoch) nemôže užívať. V prípadoch, keď by vlastník prenajal vec nájomcovi a tomu by ju neoprávnene odňala tretia osoba, tak nájomca môže voči prenajímateľovi žiadať odpustenie nájomného. Ak by mal mať v týchto prípadoch ešte aj právo na vydanie bezdôvodného obohatenia od neoprávneného užívateľa, znamená to, že by sám získaval neoprávnený prospech (získal by plnenie od neoprávneného užívateľa, sám by ale nájomné platiť nemusel).

14. Zo všetkých uvedených dôvodov sú tak podľa odvolacieho súdu dôvodné námietky žalovaného o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu. Podľa zisteného skutkového stavu žalobca nikdy nebol vlastníkom sporného motorového vozidla Scania R420. Vlastníkom tohto vozidla bola podľa zisteného skutkového stavu tak do 30. novembra 2016, ako aj potom až do 28. decembra 2016, dokedy žalobca tvrdí neoprávnené užívanie tohto vozidla žalovaným, leasingová spoločnosť ČSOB Leasing, a.s., ktorá ho prenechávala leasingovému nájomcovi - RED STAR LOGISTICS, s.r.o. Odvolací súd nepovažuje na tento účel za potrebné podrobne analyzovať právnu povahu finančného leasingu, pri ktorom prichádza do úvahy posúdenie ako nájmu, ale aj ako úverového vzťahu spojeného so zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva, kedy zabezpečovacím prevodom (t. j. vlastníkom, ktorý prevádza svoje vlastnícke právo) je leasingový nájomca a zabezpečovacím nadobúdateľom („veriteľom“ v zmysle § 553 ods. 1 Obč. zák.) je leasingová spoločnosť. Bez ohľadu na kvalifikáciu tohto vzťahu totiž žalobca nie je ani leasingovým nájomcom. Žalobca užíva motorové vozidlo na základe zmluvy o nájme z 1. apríla 2016 uzavretej s RED STAR LOGISTICS s.r.o. Žalobca tak môže mať postavenie buď podnájomníka (ak sa leasingová zmluva bude posudzovať ako nájomná zmluva; takto posudzoval postavenie žalobcu aj súd prvej inštancie) alebo nájomcu (ak sa bude posudzovať ako úverová zmluva so zabezpečovacím prevodom práva). V žiadnom prípade však nemá postavenie vlastníka. Podľa toho čo bolo uvedené v predošlom výklade, však nájomcovi (a o to menej podnájomníkovi) veci nepatrí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tretej osobe, ktorá vec (neoprávnene) užíva. Takýto nárok podľa § 456, ale aj podľa § 131 ods. 1 Obč. zák. patrí len vlastníkovi, za ktorého možno v závislosti od posúdenia leasingovej zmluvy považovať buď ČSOB Leasing, a.s., alebo RED STAR LOGISTICS, s.r.o. Už z tohto dôvodu teda súd nemohol tento nárok priznať žalobcovi.

15. Okrem toho sa ale treba stotožniť aj s druhou námietkou žalovaného, že on sám nemá pasívnu legitímáciu. Posúdenie nárokov z bezdôvodného obohatenia v prípade viacpersonálnych vzťahov je osobitne komplikované, pretože v týchto prípadoch prichádza do úvahy konkurencia nárokov z bezdôvodného obohatenia z titulu užívania a z titulu plnenia z (podľa okolností neplatnej) zmluvy. V najnovšej judikatúre bola pritom riešená nie nepodobná otázka, kto sa bezdôvodne obohacuje užívaním pozemku, na ktorom je umiestnená neoprávnená stavba. Najvyšší súd SR pritom dovodil, že pasívne legitímovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia (tým, kto sa obohacuje v zmysle § 451 ods. 1 Obč. zák.) tu je vlastník stavby, nie osoby, ktoré fakticky stavbu užívajú (napr. nájomcovia), pretože zásah do právnej pozície vlastníka pozemku tu vzniká už samotným umiestnením stavby (už cit. uznesenie sp. zn. 8 Cdo 186/2018). Podobne už judikatúra dospela k záveru, že v prípade plnenia z neplatnej zmluvy nie je bezdôvodne obohatením ten, kto predmet plnenia aktuálne drží, alebo kto ho skutočne spotreboval, alebo kto ho získal na základe platnej dohody s adresátom plnenia, ale len ten, komu bolo plnenie adresované (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 46/2009). Takisto judikatúra už vyslovila záver, že sama okolnosť, že prenajímateľ nemá v čase uzavretia zmluvy právo predmet nájmu prenajať, nemusí sama osebe spôsobiť neplatnosť nájmovej zmluvy, keďže nejde o objektívne nemožné plnenie (porov. v tomto smere závery uznesenia NS SR sp. zn. 4 MCdo 23/2008). Nájomná zmluva je totiž záväzkovoprávny vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom, v ktorom nie je nevyhnutne potrebné, aby prenajímateľom bol vždy vlastník predmetu nájmu. Naopak, prenajímateľom môže byť ktokoľvek, keďže nájmovou zmluvou sa len zaväzuje, že umožní nájomcovi užívať dohodnutú vec; môže tak urobiť napr. aj dohodou s vlastníkom, že tento mu ju prenechá, alebo akýmkoľvek iným spôsobom.

16. Ak teda prenajímateľ, ktorý nie je vlastníkom, prenajme tretej osobe vec (predmet nájmu) nemusí to mať za následok vždy neplatnosť zmluvy. Typickým príkladom môže byť situácia, ak prenajímateľom je oprávnený držiteľ veci, ktorý (hoci nevlastník) má podľa § 130 ods. 2 Obč. zák. tiež právo brať z veci úžitky. Prenajímateľ teda aj v týchto prípadoch môže splniť svoj záväzok z nájmovej zmluvy voči nájomcovi (umožniť užívanie dohodnutej veci), na základe čoho nájomcovi vznikne povinnosť platiť nájomné prenajímateľovi (§ 671 Obč. zák.), nie vlastníkovi veci. V takomto prípade treba teda vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom posudzovať ako samostatný vzťah medzi dvoma účastníkmi poskytujúcimi si plnenie; ak by táto zmluva aj bola neplatná, potom podľa citovanej judikatúry by vyrovnanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy prichádzalo do úvahy len medzi stranami. Ak

by teda nájomca skutočne užíval predmet nájmu na základe (neplatnej) nájomnej zmluvy, hoci ten by patril inej osobe, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči nájomcovi by patril prenajímateľovi na základe § 457 v spojení s § 451 Obč. zák., nie skutočnému vlastníkovi. Ak by sa skutočnému vlastníkovi veci priznal nárok voči nájomcovi, znamenalo by to, že nájomca by bol zaťažený dvakrát - prvýkrát platením nájomného podľa § 671 Obč. zák. (ak je nájmná zmluva platná) alebo bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Obč. zák. (ak je neplatná) prenajímateľovi, druhýkrát bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 Obč. zák. skutočnému vlastníkovi.

17. Podľa odvolacieho súdu však takéto riešenie nemožno akceptovať. Naopak, aj v týchto prípadoch je potrebné vychádzať z toho, že úkonom (konaním), ktorým dochádza k privlastňovaniu si úžitku veci, nie je samotné reálne užívanie veci nájomcom, ale už tým, že prenajímateľ s ním uzavrie nájmnú zmluvu a umožní mu užívať vec, ktorá prenajímateľovi nepatrí. Prenajímateľ to totiž spravidla robí preto, aby získal z prenájmu tejto veci úžitok, hoci ich privlastňovanie podľa § 123, ale aj cit. § 131 ods. 1 Obč. zák. patrí predovšetkým vlastníkovi. Už týmto úkonom prenajímateľa tak dochádza k stavu, že úžitková hodnota neslúži vlastníkovi, ale tomu, kto ako prenajímateľ uzavrel nájmnú zmluvu, odovzdal nájomcovi predmet nájmu a dohodol si s ním nájomné. Preto treba za bezdôvodne obohateného neoprávneným prisvojovaním si úžitkovej hodnoty veci v tomto prípade považovať nie nájomcu, ale prenajímateľa, voči ktorému má potom vlastník veci nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a § 456 Obč. zák. (po eventuálnom zohľadnení dobromyseľnosti prenajímateľa v zmysle § 130 Obč. zák.). V prerokúvanej veci opäť nie je sporné, že žalovaný ako nájomca užíval sporné motorové vozidlo na základe zmluvy o nájme z 8. novembra 2016, ktoré s ním ako prenajímateľ uzavrela spoločnosť LUCAS-Stav s.r.o. Podľa tu podaného výkladu to však ale znamená, že žalobca sa nachádza v právnom vzťahu len s touto spoločnosťou; ak je uvedená nájmná zmluva neplatná, potom podľa § 457 v spojení s § 451 Obč. zák. vyporiadanie nárokov z nej prebehne len medzi týmito dvoma spoločnosťami. Priznanie nárokov z neoprávneného užívania motorového vozidla aj priamo proti žalovanému ako nájomcovi by znamenalo, že žalovaný by bol dvojnásobne zaťažený povinnosťami platiť dvom osobám a naopak, LUCAS-Stav s.r.o. ako prenajímateľ, ktorý si úžitkovú hodnotu aj privlastňoval, by si tento svoj prospech mohol ponechať. Takýto stav ale odporuje § 451 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého je bezdôvodné obohatenie povinný vydať každý, kto sa takto obohatí.

18. Už len celkom na záver odvolací súd dopĺňa, že povinnosť vydať sa podľa § 451 Obč. zák. týka len obohatenia, ktoré je bezdôvodné. O bezdôvodné obohatenie ide vtedy, ak si obohatený neoprávnené prisvojuje určitý majetkový prospech (určitú hodnotu). Odvolací súd už v prerokúvanej veci objasnil, že sporné motorové vozidlo bolo v leasingovom nájme spoločnosti RED STAR LOGISTICS, s.r.o., a žalobca ho mal v užívaní len na základe (pod)nájomnej zmluvy z 1. apríla 2016. Ako už bolo uvedené, nájmná zmluva nepredstavuje prevod práva užívania veci na inú osobu, ale len zmluvný záväzok umožniť inej osobe užívanie tejto veci. Prenajímateľ (najmä vlastník) sa tým nezbavuje vlastného práva vec užívať, ale aj umožniť jej užívanie ďalšej osobe. Takéto konanie prenajímateľa môže byť síce porušením nájomnej zmluvy so zodpovedajúcimi následkami (napr. právo na odpustenie nájomného podľa § 673 Obč. zák., prípadne na náhradu škody), avšak aj v tomto prípade ide len o záväzkový zodpovednostný právny vzťah medzi nájomcom a prenajímateľom. Právny úkon, ktorým osoba porušuje zmluvný záväzok voči inej osobe, potom v zásade nie je neplatný podľa § 39 Obč. zák., pretože nejde o rozpor so zákonom (porov. v tomto smere napr. judikát R 4/2008). Preto samotný úkon prenajímateľa, ktorý odníme vec nájomcovi a zverí ju do užívania inej osobe, nemá za následok neplatnosť tohto druhého užívacieho právneho vzťahu, ani vznik nárokov nájomcu voči tomuto ďalšiemu užívateľovi.

19. V prerokúvanej veci zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že sporné motorové vozidlo bolo prístupné v areáli údržby a RED STAR LOGISTICS, s.r.o., ho protokolom datovaným k 30. novembru 2016 odovzdala spoločnosti LUCAS-Stav s.r.o. Nie je podstatné, či tento protokol bol v daný deň aj skutočne podpísaný, pretože jeho účinky neboli viazané na okamih podpisu a dohodnutie spätných účinkov medzi stranami je prípustné, pretože to vyplýva z princípu autonómie vôle (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, porov. v tomto smere rozhodnutia českého Najvyššieho súdu sp. zn. 32 Odo 705/2005, 28 Cdo 3033/2005 a 23 Cdo 5457/2014). RED STAR LOGISTICS s.r.o. tak s účinkami od 30. novembra 2016 prejavila vôľu odovzdať (natrvalo, zrejme v súvislosti s pripravovaným prevodom finančného leasingu) toto vozidlo LUCAS-Stav s.r.o. Od tohto momentu tak RED STAR LOGISTICS, s.r.o., súhlasil s tým, aby toto vozidlo neužíval sám, ale aby ho užívala LUCAS-Stav s.r.o. Z obsahu protokolu pritom nevyplýva žiadna výhrada RED STAR LOGISTICS s.r.o. ohľadom spôsobu užívania, teda akékoľvek jeho obmedzenie. Táto spoločnosť tak bola od tohto momentu oprávnená toto vozidlo užívať buď sama

alebo aj tým, že ho zverila do užívania inému. Naopak, žalobca od tohto okamihu musel akceptovať, že RED STAR LOGISTICS s.r.o. ako osoba na to oprávnená takýto úkon vo vzťahu k LUCAS-Stav s.r.o. urobila. Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným tak tieto skutočnosti najneskôr od 30. novembra 2016 vylučujú považovať užívanie vozidla zo strany žalovaného za protiprávne, teda také, ktoré je predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia.

20. Zo všetkých uvedených dôvodov tak súd prvej inštancie správne žalobu žalobcu zamietol, hoci tak urobil z nesprávnych dôvodov. Odvolací súd tak podľa § 387 ods. 1 C. s. p. jeho vo výroku správny rozsudok potvrdil (výrok I).

21. Odvolací súd už len pre poriadok dodáva, že sa v tomto konaní nezaoberal existenciou akýchkoľvek nárokov, ktoré by mohli existovať medzi RED STAR LOGISTICS s.r.o. a LUCAS-Stav s.r.o., či prípadne medzi niektorou z týchto spoločností a žalobcom alebo žalovaným, alebo dokonca medzi ČSOB Leasing, a.s., a ktoroukoľvek z uvedených spoločností. Predmetom tohto konania bol len nárok, ktorý žalobca odvodzoval ako svoj vlastný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému za to, že tento užíval vozidlo, ktoré mal v nájme žalobca. Žalobca ani v žalobe, ani za konania netvrdil, že by išlo o nárok postúpený, patriaci pôvodne niekomu inému. Preto súd prvej inštancie a odvolací súd viazaní žalobou (§ 216 C. s. p.) nemohli posudzovať iné nároky, ktoré by snáď medzi sebou mohli mať iné osoby zúčastnené na týchto právnych vzťahoch.

22. V odvolacom konaní plne úspešnému žalovanému odvolací súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p. priznal aj nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi (výrok II).

23. Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.